

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**B. Haymonis, Episcopi Ante DCCC. Circiter Annos
Halberstadensis, Historiae Ecclesiasticae, Sive De Rerum
Christianarum Memoria, Libri X**

Haimo <Halberstadensis>

Helmestadi[i], 1671

Liber VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10968

HAYMONIS HISTORIÆ
D. HAYMONIS
HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ

LIBER VII.

CAPVT I.

*Concilium sacerdotale in Roma propter hæresin
Novatianorum.*

Sedente itaque Cornelio pontifice, cum Episcopis LX. numero, totidemque presbyteris, & plurimis Diaconibus, contra Novatianorum hæresin differitur vigilanter, statuiturque suffragantibus utriusque paginæ testimoniis, eos qui lapsi fuerant curandos esse, & fomentis pœnitentiæ medicandos; & Novatum, nihil habentem charitatis fraternæ, cum reliquis sequacibus ejus, ab ecclesia sequestrari. Extat de his Epistola *Cornelii ad Fabianum* Antiochenum Episcopum, & libellus *Cypriani* magnificentissime editus; quo & lapsos confortatur, & contradicentes anathematizat. *Decius* regnat annis duobus, & tribus mensibus.

CAP. II

*Persecutio Christianorum per Gallum, cum Volusiano
filio Imperatoris.*

Interea *Decius* duobus nec integris annis functus imperio, cum filiis pariter occiditur. Quo tempore fertur etiam obiisse *Origenes*, cum plenus esset dierum, & pene septuagenarius. Tunc *Gallus* cum *Volusiano* filio suo obtinet imperium. Cujus cum regnum floreret in initio, & cuncta ei ex sententia cederent
ad

ad exemplum Decii sanctos viros, qui pro pace regni
ejus Deo supplicabant, persecutus est; cum quibus &
prosperitatem suam & pacem fugavit. Per idem tem-
pus quæstio oritur in Africæ partibus, de hæreticis
rebaptisandis vel non. Sed Cornelio cæterisque Oc-
cidentalibus Episcopis manet potius hæc sententia,
post abjectionem dogmatis, sola eos manus impositi-
one purgandos. *Cornelius* sedit annis circiter tribus.

C A P. III.

*De sententia Stephani Papæ, de non rebapti-
sands hæreticis.*

Igitur *Cornelio* per martyrium consummato, *Lucius*
succedit: quo solis mensibus octo functo Apostola-
tu, *Stephanus* levatur in antistitem: qui de non rebapti-
sands hæreticis similem *Cornelio* fert sententiam.

C A P. IV.

De hæresi Sabellianâ.

Eo tempore *Dionysius* Alexandriæ antistes famosus
habetur: qui multa & varia scribens, instructionum
nobis & doctrinæ copiosam materiam dereliquit. Ex-
tat hujus ad *Stephanum* Papam epistola, de multis ec-
clesiasticis differens caussis. Extant & ejus literæ,
quas contra *Sabellianam* hæresin persecutus est, quæ suo
tempore exorta est, plena blasphemii in Deum pa-
trem, & Dominum nostrum *Jesus Christum*, negans
vere esse eum filium patris, nec primogenitum omnis creaturæ,
I. 3 simul

simul & Spiritus Sancti auferens intellectum. Gallus Imperator regnat duobus annis, nec integris.

C A P. V.

Mors Galli Imperatoris.

Interea *Gallus Imperator moritur, Valeriano succedente cum filio Galieno. Stephanus diem obiit. Xystus Episcopus eligitur.*

C A P. VI.

Persecutio Christianorum per Valerianum.

Valerianus maxime persequitur Christianos, cum tamen primum benignus fuerit, & humanus: postmodum vero seductus, per quendam Magicæ artis magistrum & principem Magorum Ægyptiorum. De hujus persecutione Dionysius scribit in diversis operibus suis; in quibus narrat præclara gesta martyrum; & suarum ipsius persecutionum meminit; & cujusdam *Asterii* inter sanctos martyres clarissimi viri, & urbis Romæ Senatoris. Accidit hunc aliquando apud Cæsaream Philippi famosissimo huic spectaculo adesse, quo ibi certa & solemni die immolabatur victima ad radicem montis, & arte quadam Dæmonis nusquam comparens, tolli in coelum à gentibus credebatur. Tunc *Asterio* humanos miserante errores, & pro his ad Deum valde supplicante, subiro victima conspectibus omnium redditur, nec ultra in locis hic exstitit error. Hujus urbis civem fuisse, ajunt, mulierem illam, quæ à Salvatore nostro à profu-
fluvio sanguinis sanata est, domusque ejus nunc in ea
osten-

ostenditur. Pro foribus ejus domus basis quaedam in loco editiore monstratur, in qua mulieris illius velut genibus Salvatoris provolutæ, palmasque suppliciter tendentis, imago ære videtur expressa. Astat vero alia ære nihilominus fusa statua in habitu viri, stola compe circumdati, & dextram mulieri porrigentis. Hujus ad pedem statuæ è basi herba quaedam specie nova nascitur, quæ cum exorta fuerit, excrescere solet usque ad fimbriam stolæ illius ærei indumenti, maximeque, cum eam summo vertice herba crescens contigerit, vires inde ad depellendos omnes languores morbosque conquirat: Ita ut, quæcunque fuerit infirmitas corporis, haustu exiguo madefacti graminis depellatur, nihil omnino virium gerens, si, antequam fimbriæ summitatem contigerit, decerpatur. Hanc statuam ad similitudinem vultus Iesu formatam tradebant, quæ permansit usque ad tempora nostra, quam oculis nostris inspeximus.

B E D A.

Hunc ergo *Valerianum* Dei vindicta statim consequitur. Nam à *Sapore* Rege Persarum capitur, ibique luminibus orbatus, senectute miserabili consenescit. *Galienus* ejus filius, postquam summam rerum solus obtinuit, tam claro Dei judicio territus, moderatius agens, persecutionem in nostros cessare facit. Ob meritum tamen vel propriæ libidinis, vel paternæ theomachia, innumera, Barbaris assurgentibus, regni detrimenta sustinuit. Tunc temporis *Cyprianus* Carthaginiensis Episcopus

piscopus, cujus doctissima exstant opuscula, martyrio coronatur. *Stephanus* quoque & *Xystus* Romæ Episcopi, decedunt martyrio.

C A P. VII.

De Paulo Samozateno heretico.

Itaq; post *Xystum* Romanum Pontificem *Dionysius* subrogatur. *Paulus* de *Samozata* apud Antiochiam suscipit sacerdotiū. Hic in hæresin devolvitur, dicens: *Christum communis naturæ tantummodo hominem fuisse*. Tunc celebratur Concilium, rogaturque *Dionysius* adesse: qui senectutis causa prohibitus, adest per Epistolam. Statuitur *Paulus* in medio, & frequenti tractatu & disputationibus arguitur, confidentibus venerabilibus Episcopis, & blasphemiam ejus publicantibus, *Firmiliano* scilicet à *Cæsarea* Cappadociæ, *Heleno* Sardensi, *Nicomacho* ab Iconio, & *Hymenæo* Hierosolymorum præcipuo sacerdote, & vicinæ huic urbi *Cæsareæ* *Theotecnno*, *Athenodoro* & *Gregorio*, Ponti provinciæ sacerdotibus. Hic autem *Gregorius* cunctorum sermone celeberrimus habetur, & potens in operatione signorum. Hic forte duobus fratribus, habentibus possessionem stagni, & de captura piscium sæpe litigantibus usque ad humani sanguinis effusionem, medius intervenit, & facta oratione, cruentam deinceps inhibens fratrum contentionem, aquas abire jubet, & recedunt, fitque solum frugum, quod antea fuerat navium, ferax. Sed & in quodam loco, cum ad instruendam

dam

dam ecclesiam rupes obesset, pernoctans in oratione, transtulit rupem. Item cum per Alpes transfret aliquando, necessitate nivium coactus, ad fanum diver- tit Apollinis, ibique pernoctat. Quo mane recedente Dæmon poscitur dare responsa, ut prius, sed obmute- scit. Consulitur à Sacerdote, opponit titulum adven- tus Gregorii. Mox sacerdos occupat viam, perveni- ensque ad Gregorium, querelam expulsi numinis ex- ponit, quæstumque deplorat amissum. At ille scribit Epistolam in hæc verba. GREGORIUS APOLLINI. *Permitto tibi redire ad locum tuum, & agere quæ consuevi- sti.* Hanc Sacerdos ad fanum fert Epistolam, ponitque juxta simulachrum. Adest iterum Dæmon, iterum dat responsa. Tunc Sacerdos in semetipsum conversus ait: *Quomodo non multo melior est Gregorius isto Apolline, cujus obtemperat jussis?* Et descendens eadem hora ad Gregorium, referensque Epistolam, rem ordine pandit, utque se offerat Deo, rogat. Tunc relicta genti- litate, factus est ab eo catechumenus, & cum se castis- simæ vitæ & abstinentissimæ mancipasset, etiam bap- tisma consequitur, & in tantum fide & virtute profi- cit, quod beati Gregorii successor in Episcopatu effi- citur. Sed & idem Gregorius ingenii sui nobis in par- vo maxima monumenta dereliquit.

C A P. IIX.

*Metaphrasis Gregorii Martyris & Episcopi
Neocæsarea, & fides.*

K

In

In Ecclesiasten namque Metaphrasin scribit magnificentissime, & Catholicæ fidei expositionem, breviter ista continentem: *Vnus Deus, Pater verbi viventis, sapientiæ subsistentis, & virtutis suæ & figuræ, perfectus perfecti genitor, pater filii unigeniti. Vnus Deus solus, ex solo Deo, figura & imago Deitatis, verbum penetrans, sapientiâ comprehendens omnia, & virtus qua tota creatura fieri potuit. Filius verus veri, & invisibilis ex invisibili, & incorruptibilis ex incorruptibili, & immortalis ex immortali, & sempiternus ex sempiterno. Vnus Spiritus Sanctus, ex Deo substantiam habens, & qui per filium apparuit, imago filii perfecti perfecta, viventibus causa sanctitatis, sanctificationis præstatrix: per quem Deus super omnia & in omnibus cognoscitur; & filius, per quem omnia. Et Trinitas ista perfecta maiestate, & sempiternitate, & regno, minime dividitur, neque abalienatur. Igitur neque factum quid aut seruiens in Trinitate, neque superinductum, tanquam ante hac quidem non subsistens, postea vero super ingressum. Neque ita defuit unquam filius patri, neque filio Spiritus Sanctus, sed inconvertibilis, & incommutabilis, eadem Trinitas semper. Hactenus de Gregorio. Galienus Imperator, regnatis annis xv.*

CAP. IX.

De obitu Dionysii Episcopi Alexandria, & successionem Maximi.

Interea Dionysius apud Alexandriam in pace ecclesiastica diem obiit, decem & octo annis functus sacerdotio. Maximus succedit. Claudius regnat annis duobus.

CAP.

C A P. X.

De Epistola Concilii Antiochia super Heresim
Pauli Samozaeni.

Galienus quoque moriens *Claudium* habet successorem; qui in brevi moritur, *Aureliano* succedente. Cujus temporibus congregato apud *Antiochiam* Concilio, *Paulus Samozaenus* ultima animadversione damnatur, disputante cum eo *Malchione* quodam, perfectæ eruditionis viro, excipientibusque notariis. Quæ disputatio ita magnifice ab eo & accurate habita est, ut nunc quoque legentibus sit in admiratione. Iraque secundo jam manifeste *Paulus* hæreticus confutatur, datis epistolis *Dionysio*, Romano Pontifici, & *Maximo* Alexandrino; quibus hæresis & damnatio innotescit & mores; qualiter filium Dei negaret descendisse de coelo, sed à *Maria* cœpisse assereret, & initium habuisse de terra. Qualiter etiam *Psalmos*, qui in Dominum nostrum *Iesum Christum* dicebantur, cessare fecisset, velut neotericos, & nuper inventos; per semetipsum, vero compositos diebus *Paschæ* in medio *Ecclesiæ* canere fecisset mulieres, quas ipse, (horrendum auditu!) de se instituerat. Qualiter etiam incedens per plateam tali quadam ambitione uteretur, ut publice epistolas relegeret, atque in auditu omnium & oculis diceret, assistentibus sibi in platea Notariis, quamque superbe etiam tribunal in *Ecclesia* sibi multo altius, quam fuerat, collocasset, & verbum faciens, jactaret supra modum dextram, ac palmam fe-

mori illideret, pede quoque subsaltaret, & scabellum feriret, & more theatri ab auditoribus voces clamorosas & plausum expeteret; maxime impudenter etiam mulieres secum habitare permisisset, & Presbyteris & Diaconis, qui ei morem gerebant, similem dedisset licentiam.

CAP. XI.

De persecutione & morte Aureliani Imperatoris.

Igitur damnato & expulso ab Ecclesia, cum exire nollet, publica manu, ex mandato *Aureliani* Imperatoris, *Dominus* nomine in Ecclesia Antiochena succedit Episcopus. Interea malis consiliis depravatus *Aurelianus*, persecutionem meditatur in nostros, eo usque, ut scriptis literis volenti subscribere, dextra Dei inter- venerit, & scriptionem deturbaverit, fulmen quoque ante eum magno pavore circumstantium ruerit, ac non multo post morte subita condemnatur, *Aurelianus* regnat annos sex.

CAP. XII.

De Probo, Gajo cum filiis, & Diocletiano Imperatore.

Cui *Probus* succedit, cui & totidem annis consummato, *Carus* cum filiis *Numeriano* *Carinoque* succedit. Quibus in brevi consummatis, regnat *Diocletianus*: sed paulo ante imperium ejus, *Dionysius* Romanus Pontifex obiit. *Dionysius* Papa sedit annos IX. *Carus* cum filiis regnat duobus annis non integris.

CAP.

C A P. XIII.

De heresi Manichæorum.

Beatus quoque, qui tunc meruit rari de mundo, ne videret mala, quæ iste *Diocletianus* mox intulit Ecclesiis. Tunc Apostolatui succedit *Felix*, quo tempore *Manes* magus quidam, secundum nomen suum infaniens, *Perses* genere, à quo & *Manichæorum heresis*, novam sectam facit, & dogmata quædam profert, à diversis mutuata hæreticis, & nunc *Christum* se simulat, nunc *Paracletum* se nominat. Et eligit duodecim, ad similitudinem *Christi*, discipulos. *Felix* Papa sedit annos sex.

C A P. XIV.

De morte Felicis & Eutychiani, & successione Marcelli.

Igitur *Felice* Papa consummato, *Eutychianus* succedit; quo in brevi consummato, *Gajus* Episcopus eligitur. Hic jam tempore *Eusebii* xv. annis sacerdotio perfunctus, *Marcellinum* reliquit successorem, quem jam tempus persecutionis invenit. *Marcellinus* sedit ix. annis.

